

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
НАЦІОНАЛЬНА АКАДЕМІЯ ПЕДАГОГІЧНИХ НАУК УКРАЇНИ
ГРОМАДСЬКА СПІЛКА «ХАРКІВСЬКИЙ УНІВЕРСИТЕТСЬКИЙ КОНСОРЦІУМ»
КЗ «ХАРКІВСЬКА ГУМАНІТАРНО-ПЕДАГОГІЧНА АКАДЕМІЯ»
КВНЗ «ХАРКІВСЬКА АКАДЕМІЯ НЕПЕРЕРВНОЇ ОСВІТИ»
ХАРКІВСЬКИЙ ГУМАНІТАРНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
«НАРОДНА УКРАЇНСЬКА АКАДЕМІЯ»
ХАРКІВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ ПЕДАГОГІЧНИЙ
УНІВЕРСИТЕТ імені Г. С. СКОВОРОДИ

Освіта збереже Україну!

Матеріали І Всеукраїнських Прокопенківських читань

(10 червня 2022 року)

м. Харків

Головний редактор:

БОЙЧУК Юрій – доктор педагогічних наук, професор, член-кореспондент НАПН України, ректор ХНПУ імені Г. С. Сковороди.

Редакційна колегія:

АСТАХОВА Катерина – доктор історичних наук, професор, ректор Харківського гуманітарного університету «Народна українська академія»;

БЄЛОВА Людмила – доктор соціологічних наук, професор, директор ННІ «Інститут державного управління» Харківського національного університету імені В. Н. Каразіна, президент громадської спілки «Харківський університетський консорціум»;

БАШКІР Ольга – доктор педагогічних наук, доцент, професор кафедри освітології та інноваційної педагогіки, голова РМУ ХНПУ імені Г. С. Сковороди;

БЕРЕЖНА Світлана – доктор філософських наук, професор, проректор з наукової, інноваційної і міжнародної діяльності ХНПУ імені Г. С. Сковороди;

ГОЛОБОРОДЬКО Костянтин – доктор філологічних наук, професор, декан українського мовно-літературного факультету імені Г.Ф. Квітки-Основ'яненка ХНПУ імені Г. С. Сковороди;

ДОВЖЕНКО Тетяна – доктор педагогічних наук, професор, декан факультету початкового навчання ХНПУ імені Г. С. Сковороди;

ЛУК'ЯНОВА Лариса – доктор педагогічних наук, професор, член-кореспондент НАПН України, директор Інституту педагогічної освіти і освіти дорослих НАПН України;

ПОКРОЄВА Любов – кандидат педагогічних наук, доцент, ректор КВНЗ «Харківська академія неперервної освіти»;

ПОНОМАРЬОВА Галина – доктор педагогічних наук, професор, ректор КЗ «Харківська гуманітарно-педагогічна академія»;

ПОНОМАРЬОВА Наталія – доктор педагогічних наук, професор, декан фізико-математичного факультету ХНПУ імені Г. С. Сковороди ;

ЦАПКО Алла – кандидат педагогічних наук, доцент, доцент кафедри освітології та інноваційної педагогіки ХНПУ імені Г. С. Сковороди;

ЧЕРНІКОВА Інна – кандидат історичних наук, доцент, доцент кафедри історії України ХНПУ імені Г. С. Сковороди;

ШАПОВАЛОВА Олена – начальник редакційно-видавничого відділу ХНПУ імені Г. С. Сковороди.

*Затверджено редакційно-видавничою радою
Харківського національного педагогічного університету імені Г. С. Сковороди
(протокол № 6 від 15 червня 2022 року)*

Освіта збереже Україну! : матеріали І Всеукраїнських Прокопенківських читань, Харків, 10 черв. 2022 р. / Харків. нац. пед. ун-т ім. Г. С. Сковороди ; [редкол.: Ю. Д. Бойчук (голов. ред.) та ін.]. – Харків, 2022. – 399 с.

У збірнику відображено тези І Всеукраїнських Прокопенківських читань, присвячених ушануванню пам'яті доктора педагогічних наук, професора, академіка Національної академії педагогічних наук України, заслуженого працівника народної освіти України, Почесного громадянина м. Харкова Прокопенка Івана Федоровича. Він містить роздуми і спогади, пов'язані з постаттю великого педагога сучасності, його думками про націєтворчу місію Вчителя, роль педагогічних університетів як унікальних освітньо-виховних і культурно-духовних центрів підготовки вчителів.

Матеріали стануть у пригоді науковцям, учителям, докторантам, аспірантам, викладачам закладів вищої освіти, практичним працівникам у галузі освіти.

МІСЦЕ ІСТОРИКО-МОВНИХ ДИСЦИПЛІН В ОСВІТНЬО-ПРОФЕСІЙНІЙ ПРОГРАМІ ФІЛОЛОГА-УКРАЇНІСТА	
Царалунга І.Б.	359
ІВАН НЕКЛЮДОВ ТА ІВАН ПРОКОПЕНКО: ВЕЛЕТНІ НАУКИ ТА ДЕРЖАВИ	
Черняк К.С., Пономарьова Н.О.	366
ВИКОРИСТАННЯ ХМАРНИХ ІНСТРУМЕНТІВ GOOGLE ДЛЯ ПРОФЕСІЙНОЇ ПІДГОТОВКИ МАЙБУТНІХ УЧИТЕЛІВ ІНОЗЕМНИХ МОВ	
Чехратова О.А.	371
ПІДГОТОВКА ПЕДАГОГІЧНОЇ ЕЛІТИ У СИНГАПУРІ	
Чихаріна К.І.	375
УКРАЇНСЬКІ ПРОСВІТНИКИ МИНУЛОГО ЩОДО ФОРМУВАННЯ ЦІННІСНОЇ СФЕРИ ОСОБИСТОСТІ У КОНТЕКСТІ СУЧАСНОГО НАЦІОНАЛЬНОГО ВИХОВАННЯ МОЛОДІ	
Шевченко Н.О.	380
ІНСТРУМЕНТАЛЬНІ ЗАСОБИ СТВОРЕННЯ ДИДАКТИЧНИХ МАТЕРІАЛІВ З ІНФОРМАТИКИ	
Шинкарьова Д.А., Андрієвська В.М.	387
ВЕБ САЙТ ПЕДАГОГА-ДОСЛІДНИКА «ДІАЛОГИ ПРО ВИХОВАННЯ»	
Штефан М.В., Борисенко Н.О., Доценко С.О.	390
ІВАН ПРОКОПЕНКО ЯК ЗАСНОВНИК ХАРКІВСЬКОЇ НАУКОВОЇ ШКОЛИ ПЕДАГОГІЧНИХ ТЕХНОЛОГІЙ	
Янкович О.І.	393

ІНСТРУМЕНТАЛЬНІ ЗАСОБИ СТВОРЕННЯ ДИДАКТИЧНИХ МАТЕРІАЛІВ З ІНФОРМАТИКИ

Шинкарьова Д.А.

здобувач другого (магістерського) рівня вищої

освіти 014 Середня освіта (інформатика)

Харківський національний педагогічний університет імені Г.С. Сковороди

Андрієвська В.М.

доктор педагогічних наук, доцент, професор кафедри інформатики

Харківський національний педагогічний університет імені Г.С. Сковороди

м. Харків, Україна, e-mail: andvera80@gmail.com

<https://doi.org/10.5281/zenodo.6929606>

Цифрова трансформація у сфері освіти викликала суттєві зміни концепції навчання – створення відкритого електронного освітнього середовища. Актуальною стає потреба розробки дидактичних матеріалів у вигляді, найбільш зручному для їх сприйняття, засвоєння і запам'ятовування онлайн.

На кафедрі інформатики Харківського національного педагогічного університету імені Г.С. Сковороди проблема підготовки майбутніх учителів до створення цифрових дидактичних матеріалів вирішена на високому рівні. З огляду на тенденції побудови відкритого електронного освітнього середовища, його виведення за межі закладу освіти, у програми підготовки майбутніх учителів уведено спеціальні курси і модулі, присвячені розгляду кола теоретичних і практичних питань, що стосуються продуктивного використання інструментальних засобів для створення цифрових дидактичних матеріалів з інформатики (зокрема розробка інтерактивних вправ [1], навчальних відеоматеріалів [2], ігрових освітніх додатків і навчальних 2D-ігор [3] тощо). Для створення таких матеріалів студенти залучаються до роботи з різними інструментальними засобами (Canva, Genially, JeopardyLabs, Edpuzzle, PlayPozit, LearningApps, Live Worksheets, Study Stack, додатки Google тощо). Розвинений функціонал зазначених засобів надає змогу майбутнім учителям легко набити досвіду створення інтерактивних та анімованих дидактичних

матеріалів з інформатики (інтерактивні плакати, вікторини, веб-квести, інфографіка, віртуальні посібники, дидактичні ігри тощо). Водночас створення таких матеріалів на практиці є достатньо складним, адже окремі цифрові дидактичні матеріали мають, наприклад, обмежений простір для контенту (інфографіка, інструктивна карта тощо), що зумовлює оволодіння студентами специфічними вміннями дизайн- оформлення (єдність дизайну при поданні текстових даних; відповідність розміру зображення, наприклад, величині літер тексту, колірна гама тощо).

Успішне створення цифрових дидактичних матеріалів значною мірою залежить також від урахування психофізіологічних особливостей школярів, наявного рівня їхньої готовності до використання цифрових дидактичних матеріалів, зокрема [4; 5]:

- у початковій школі важливим є органічне поєднання навчальної та ігрової складових. Так, для учнів 1-2 класів доцільним є розробка дидактичних матеріалів, які супроводжуються динамічними зображеннями з тривимірною графікою, анімацією, що асоціюється з грою. Під час розробки матеріалів для учнів 3-4 класів важливо звернути увагу на систему оцінювання результатів навчання, до якої поступово починають звикати школярі;
- для учнів основної школи важливо гармонійно інтегрувати різні види інформації (наприклад, надання текстового або мовного супроводу під час візуалізації, що надає змогу акцентувати увагу школяра на певному моменті). Водночас гейміфікований контент підготовлених дидактичних матеріалів спрощує сприйняття інформації, посилює мотиваційний компонент, адже новітні технології надають змогу не лише розширити можливості візуалізації інформації, а й застосувати варіативні, комплексні способи її подання;
- для учнів старшого віку доцільно запропонувати в значній кількості варіативні за складністю завдання, передбачити систему вбудованої допомоги, що створює психологічний комфорт і спонукає учнівську молодь до самостійної роботи; комплексно подавати матеріал для більш легкого візуального сприйняття даних (наприклад, Dashboard або Е-панель з лаконічно

представленою інформацією, статистичними даними) тощо.

Таким чином, цифрові дидактичні матеріали є атрибутивною ознакою сучасної освіти, адже перехід на «надзвичайне віддалене навчання» з обмеженням аудиторних годин вимагає ґрунтовних змін у підходах до організації навчання в закладах освіти.

ЛІТЕРАТУРА

1. Білоусова Л. І., Олефіренко Н. В. Дидактичні функції електронних навчальних ресурсів для молодших школярів. *Information Technologies and Learning Tools*. 32(6). DOI: 10.33407/itlt.v32i6.760.

2. Борчан А., Остапенко Л. Створення ігрового додатку «Хрестики-нулики» засобами мови програмування Python. *Інноваційні педагогічні технології в цифровій школі* : зб. тез доповідей IV Всеукр. наук.-пр. конференції молодих учених (м. Харків, 11-12.05.2022). Харків, 2022.

3. Воробйова Н., Андрієвська В. Специфіка розробки дидактичних матеріалів для формування медіаграмотності школярів. *Інноваційні педагогічні технології в цифровій школі* : зб. тез доповідей IV Всеукр. наук.-пр. конференції молодих учених (м. Харків, 11-12.05.2022). Харків, 2022.

4. Олефіренко Н. В., Андрієвська В. М. Мультимедійні технології у початковій ланці освіти. *Інформаційні технології і засоби навчання*. 2010. № 2(16). URL: <https://journal.iitta.gov.ua/index.php/itlt/search/search>.

5. Хажаінова В., Олефіренко Н. Інтерактивні вправи для навчання школярів безпечної поведінки в Інтернеті. *Інноваційні педагогічні технології в цифровій школі* : зб. тез доповідей IV Всеукр. наук.-пр. конференції молодих учених (м. Харків, 11-12.05.2022). Харків, 2022.